

Agnes Joseph kun je wakker maken voor pensioenen, maar juist vanuit haar eigen sector klinkt kritiek

Kamerlid Agnes Joseph in april tijdens het beladen pensioendebat met minister Eddy van Hijum. Lina Selg / ANP

Vrijwel de gehele pensioensector, de Raad van State en zelfs haar eigen minister keren zich tegen het pensioenplan van NSC-Kamerlid Agnes Joseph, maar vastberaden wil zij haar 'missie' afmaken.

Hessel von Piekartz

is politiek verslaggever van de Volkskrant en schrijft over pensioenen en sociale zekerheid.

13 mei 2025, 05:00

De nog prille politieke carrière van NSC-Kamerlid Agnes Joseph werkt deze weken toe naar een kookpunt. Slechts enkele zetels bepalen of haar veelbesproken plan voor directe inspraak bij de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel een meerderheid haalt. En daarmee ook of haar missie, waaraan ze anderhalf jaar geleden als Kamerlid begon, kan slagen.

Joseph wil dat pensioendeelnemers bij de overgang naar het nieuwe stelsel kunnen kiezen of ze reeds opgebouwd pensioen in het oude stelsel achterlaten. Dat is volgens haar nodig omdat het

overzetten van de pensioenen een inbreuk is op het eigendomsrecht. Dinsdag zou de Kamer over het voorstel stemmen, maar inmiddels heeft NSC uitstel aangevraagd.

Rotsvaste motivatie

Josephs missie verloopt dan ook moeizaam. Daags na de presentatie van haar plannen in januari ontstak vrijwel de gehele pensioensector direct in woede. Ook het oordeel van de Raad van State was ronduit vernietigend. Het voorstel zou de solidariteit in het stelsel in gevaar brengen en zelfs nadelig uitpakken voor pensioendeelnemers.

En dan was daar minister van Sociale Zaken Eddy van Hijum (NSC) die het voorstel openlijk afwees en vorige week in een brief waarschuwde dat de pensioenhervorming er in z'n geheel flinke vertraging door oploopt. In een debat over de kwestie kwam het eerder al tot een uitzonderlijk felle botsing tussen de partijgenoten.

Nee, het was haar 'tot nu toe niet meegevallen', verzuchtte Joseph in datzelfde debat. En toch wil ze van geen wijken weten.

De vasthoudendheid komt voort uit haar rotsvaste motivatie om 'de pensioenwet te verbeteren'. Het was volgens de NSC'er de belangrijkste reden dat ze überhaupt de politiek inging. Want als het aan Joseph had gelegen, had ze haar baan als actuaris (pensioenwiskundige) twee jaar geleden niet opgezegd.

'Een goedbetaalde functie, waarin ik werd gewaardeerd', zei ze over die carrière. 'Daar had ik nog tijd voor mijn gezin, lag ik niet dagelijks onder een vergrootglas en had ik niet de hele dag een camera voor mijn neus'.

'Actuaris van het jaar'

Je kunt Joseph 's nachts wakker maken voor pensioen, zei ze vorig jaar in haar eerste Kamerdebat. Vanaf het moment dat ze op 15-jarige leeftijd hoorde over het beroep actuaris wist ze dat daar haar toekomst lag.

Ze was er als het ware voor in de wieg gelegd. 'Wiskunde was het enige vak op de middelbare school waar ik echt lol in had', vertelde ze twee jaar geleden in een interview in vakblad *Financial Investigator*. Behept met een talent voor cijfers kwam ze uiteindelijk terecht aan de Universiteit van Amsterdam (UvA), waar ze actuariaat, economie en econometrie studeerde.

Daarvoor moest een muzikale droom wijken. Een studie contrabas beëindigde ze, omdat ze er geen tijd meer voor had. 'Ik wil graag goed zijn in wat ik doe. Dat kan ik niet in twee dingen tegelijk. Dus moest ik een keuze maken', zei ze tegenover het Actuarieel Genootschap.

In de jaren aan de UvA leerde ze ook de inmiddels vertrokken NSC-leider Pieter Omtzigt kennen, die zich toen evenals Joseph bezighield met econometrie. Maar anders dan Omtzigt had Joseph aanvankelijk geen politieke droom. Ze belandde in de verzekeringswereld en de pensioensector, waar ze zeker twintig jaar zou blijven.

Het was een wereld die haar paste. Naast haar werk als actuaris zat ze in commissies, gaf ze advies en doceerde ze. In 2018 werd ze uitgeroepen tot 'actuaris van het jaar', een titel die ze vorig jaar nogmaals kreeg.

‘Too good to be true’

Vanwege haar expertise sloot ze ook geregeld aan bij overleggen in Den Haag. Afgelopen jaren ging het ook vaak over het nieuwe stelsel, waarover ze zich kritisch uitte. In een interview uit 2022 met het Actuarieel Genootschap wees ze op wat zij ‘gegoochel met cijfers’ noemde bij de berekeningen van het pensioenvermogen in het nieuwe stelsel. ‘Die sommen zeggen dat iedereen erop vooruitgaat. (lachend) Dat is toch gek met hetzelfde vermogen.’

Toch nam ze als actuaris over het algemeen een vrij genuanceerd standpunt in over het stelsel, dat ze op punten als een verbetering ziet. Tegelijk riep ze tijdens een hoorzitting in 2022 Tweede Kamerleden op ‘alsjeblieft’ nog eens naar de wet te kijken. Onder meer omdat veel mensen volgens haar niet over willen. ‘En dat begrijp ik, want het lijkt *too good to be true*’.

Dat de pensioenwet er toch doorheen kwam, bleek voor Joseph uiteindelijk reden om de pensioensector vaarwel te zeggen. Ze wilde niet langer sommen maken waar ze niet achter stond. ‘Met die verplichte berekeningen die ik verdikkie moest maken, ging iedereen er naar verwachting op vooruit (...) Als actuaris moet je die berekeningen niet eens willen maken.’

Ze vond een geestverwant in oude bekende Omtzigt, die ook kritisch stond tegenover het nieuwe stelsel. Tot zijn vertrek uit de politiek trokken de twee samen op.

Starre onbuigzaamheid

In de Kamer haalt Joseph geregeld haar recente verleden als actuaris aan, dat haar onderscheidt van andere Kamerleden. ‘Ik wéét dat het kan. Ik heb het zelf jarenlang gedaan’, zei ze bijvoorbeeld toen haar werd verweten dat haar plan voor directe inspraak onuitvoerbaar is.

Door tegenstanders wordt Josephs vasthoudendheid vooral gezien als starre onbuigzaamheid. ‘In wat voor dimensie leeft mevrouw Joseph eigenlijk dat zij de enige is die gelijk heeft, en de rest van de wereld gek is?’, vroeg D66-Kamerlid Hans Vijlbrief in een debat.

Ook vanuit de wereld waarin Joseph zich jarenlang thuis voelde, is die kritiek te horen. Hoewel ze ‘een brug’ had willen slaan tussen Den Haag en de pensioensector, zijn het juist de fondsen die wijzen op de ontwrichtende kracht van haar plannen.

Joseph reageert daar laconiek op. Volgens haar is de sector de ‘mensen voor wie de pensioenfondsen het eigenlijk allemaal doen’ uit het oog verloren. Het voorstel dat dinsdag voorligt, kan volgens Joseph het vertrouwen herstellen. Het is afwachten of een meerderheid van de Kamer die analyse na de stortvloed aan kritiek nog deelt.

3x Agnes Joseph

Tegen minister van Sociale Zaken Eddy van Hijum (NSC) over zijn bezwaren tegen directe inspraak bij de pensioentransitie. ‘U houdt uzelf en de bevolking hiermee voor de gek.’

In haar eerste Kamerdebat: ‘Ik werk helaas niet meer in de pensioensector, want ik kon er gewoon niet meer tegen. (...) Dit debat is slechts het begin.’

Over de overgang naar het nieuwe stelsel: ‘Voor we het weten, zitten we met een nieuw schandaal of een nieuwe affaire, maar dan over het pensioenstelsel, dat nu nog geroemd wordt als het beste ter wereld.’